

12 contes i un prefaci

Joan Llobera
Setembre 2009

Índex

A mena de prefaci.....3	Nissaga d'assassins.....21
De vell, anarquista.....4	Per un curt d'animació.....23
Diu que inventaren el foc.....8	Tardor de Tridents.....24
El mestre del mestre de la muntanya9	Tres Tristes Tigresses.....26
Fent el no-res.....13	Velleses de belleses.....29
Ínsules.....14	8 per tres son 24, per 7 una setmana.....33
Insulses.....20	

Nota lingüística: en un dels contes he emprat el terme "bolso" i potser algun altre mot que no són normativament adequats, junt amb moltes faltes de les que no me n'he adonat. No és aquí el lloc ni l'hora per a començar un debat sobre les virtuts i defectes de l'hyper-normativisme reduccionista monomaniac o altre exercici similar. Per corregir les errades, he procurat seguir el sentit comú, aquell conseller traïdor que tan sovint ens deixa tirats al mig d'una carretera deserta. Disculpin si no els hi agrada.

Per mumpare, mestre lector
que tot ho recorda. Molts d'anys.

Així es podrà queixar d'una altra cosa
a part del renou del meu saxo...

A mena de prefaci

Aquest quadern conté contes, o com a mínim escrits breus, que no es el mateix que estrips greus, és a dir, d'una certa extensió no massa llarga, cosa que per ventura ajudi a no ser massa avorrits. I com, i perquè?

Tots aplegats, no tenen massa temàtica particular, a part de la falta d'una particularitat que els uneixi. O, de, fet potser sí: tenen una durada d'una certa extensió, escrits durant un cert període, van un rere l'altre... Són el resultat d'intentar aprendre com s'escriu un conte. Contes d'aprenentatge, potser. Si cal més per a fer un aplec, ja m'ho direu.

Jo, l'únic que sé del cert és que així és com estan les coses: ara em teniu escrivint un prefaci improbable per anar davant alguna cosa que deu ser un *faci*, que vés a saber què deu ser... Què deu ser, un *faci*? Potser un *emi* que va de *pro*? Bé, si m'excusen un segon per consultar les fonts, tant sols puc dir el que mestre Alcover, o Coromines, o el "*crack da turnu*" que toqui, si vostè, lector, em permet el barcelonisme exòtic, recomanen. Un *faci*, segons el Diccionari aquest còsmico-català-valencià-balear, o com a mínim segons la versió del qual que hom pot trobar en línia a la xarxa, és, exactament, el diminutiu de Bonifaci. Ostres, doncs. Doncs Bo li faci, a Bonifaci! Comencem.

De vell, anarquista

No estava, precisament, envoltat de bona gent. Els amics, entre els qui un temps s'havia sentit en família, generosos i amoïnats, l'intentaren ajudar, però ja de temps ençà els camins per a ells foren altres, i acabà deixat de banda. Òbviament, això contava ell: els altres probablement encara es reunien i, junts, pensaven en veu alta, què s'en deu haver fet, d'aquell? De tant en quant ho comentaven, alegres o tristos, potser perplexos, entre nostàlgics i intrigats.

Les amigues, un temps abundants, també acabaren desapareixent. Tal vegada, de tant en quant, una passava per allí, o una altra amb un correu donava senyals de vida. En tot cas, la inestabilitat creixent del seu caràcter no l'ajudava a resultar útil, ni ben vist, entre tota aquella gernació que un temps l'envoltava. No entenien què li passava. Ell tampoc.

Com qui no vol la cosa, les sessions de teràpia es feren indispensables, el misteri d'un suposat record ocult li pujà al cap. Li diagnosticaren un trastorn mental d'algun tipus, necessitat de repòs, calma front a la vida. Ja era massa tard per que aquells amics se n'assabentessin a temps i, amoïnats, l'ajudessin; massa d'hora per que els familiars d'aquell home absurdament exiliat entenguessin la necessitat de desplaçar-se fins a aquell personatge distant, ara reduït a conversa difusa d'algunes àvies de ponent, adesiara algun record compartit en algun fet social.

De germans, ni dona, ni fills, no en tenia. Son pare s'havia tornat a casar i estava pendent d'una altra família. Sa mare havia mort uns anys abans. Els metges al principi cregueren veure en això el punt detonant de la seva desbandada. Llarg fou el procés fins que s'adonaren que no era això, sinó altra cosa, potser un record més ocult, o una manca d'algun element essencial en un moment determinat del procés de desenvolupament. Quimeres, em deia ell.

Tot i que llavors ell també arribà a pensar que era això: que estava malalt, que la vida que patia no era la que havia volgut tenir. O potser no era això, de fet ell també es feia un embolic, i pensava, per què? Un embull... No, no té cap sentit, el que dic.

Dels parlars que vaig tenir amb ell -tampoc foren tants, els que anaren més enllà del blableig dels borratxos-, en recordo sempre un instant, en què el vell -jove malgrat el que la vida aparentment l'havia gastat, però

ferm, i convençut, en aquestes rares ocasions- separava una mica més les parpelles, i el reflex de la làmpada de darrera el taulell en aquelles pupil·les tant negres li donaven com un aspecte ferotge, però curiosament serè. Recordant-ho, sempre es posava tens, quasi esbossava el mateix gest de partir, supòs que el mateix gest d'aquell dia en què, crec jo, s'adonà que allò que tenia, precisament allò -aquell lloc, aquelles coses, aquella rutina-, allò no ho volia. Això és el que en pens. La resta, ja ho contava ell.

Li costà obtenir la llibertat. Mans i mànigues. S'hagué d'arremangar. En el que higiènicament s'anomenava una casa de repòs, no és fàcil entrar-hi. Cal fer papers, tenir símptomes més que evidents, o com a mínim un diagnòstic. No, no és fàcil obtenir l'estatus de malalt mental. Però, un cop obtingut, no és pas més fàcil deixar de ser-ho. Quan recordava reclamar el que per ell era un fet tan evident sempre acabava crispat, amb el to de veu un poc abrupte. La incapacitat -tant argumentada- dels metges per a fer un diagnòstic concloent, tampoc li permeté alleugerir el procés.

Va estar temps, però un cop convençut del problema, insistí fins voler: ell no estava malalt, o no tant com els altres s'entestaven a pensar. Finalment, tal vegada cansats de sentir-lo, o molests davant d'aquella incapacitat flagrant per a tractar-lo, potser inclús per algun rastre d'escrúpol d'algun jove metge de practiques, ho aconseguí. Ell pensà que intuïren el càstig que li devia suposar aquell sentir-se atrapat, i el deixaren anar.

Tot i encara corprès per la malaltia aparent i no gaire explicable, veient-se com un ostatge alliberat al món sencer, el presoner solitari de sobte amollat als perills de la vida, feu tal i com havia vist en tantes pel·lícules, començà amb els passos bàsics.

Va anar a fer un cafè. L'acompanyà d'una copa. Fumà una cigarreta. Decidí anar-se'n de putes. No és que ho hagués fet mai, ni sabia gaire com es feia. Però era el recent alliberat, l'antiheroi obscur, el noctàmbul de les pelis de l'oest.

Ella no es deia Simona. Era evident que aquell era el seu nom artístic. Devia ser romana, o txeca, o d'algun altre país de l'est. El sexe aquell cop no va ser especialment bo -recordava-, però ella devia tenir un bon dia, un gran cor, o pocs clients, així que l'abraçà, i el combatent convençut s'enfonsà. Podríem evocar la figura de l'heroi impertorbable, plorant infantil en els braços d'una dona de gràcia. Això no ho contà, i mai ho sabré amb certesa. En tot cas, la dona degué ser una mica tendra, o una mica pacient, i ell es quedà el que entengué com una estona més.

Crec que d'aquella nit sortí l'home que jo vaig conèixer, de somriure

punyent, borratxera regular -però pacífica-, i gestos meditats. O aparentment meditats, que això darrer acabà resultant no ser cert.

En tot cas, eren els dies en què s'asseia front a la barra -després d'haver donat la volta al taulell-, s'excusava d'un gest rauc, i demanava un whisky, quan acostumava a contar. Jo m'encarregava de servir i netejar i ell, bevent anava veient què volia dir, i deia el que li convenia.

Era l'únic moment en què hom hagués pogut apreciar quelcom del seu passat. En general, era dur, directe, i d'un somriure immediat que podia ser tan útil per a convèncer-te de la raó que tenia en dir precisament allò que estava dient com per embolicar-te per que fessis alguna cosa basant-se en un comentari absurd.

El local que regentava, on treballàvem, o més aviat on jo treballava, i ell feia d'amo, tampoc no era seu. Vaig estar molt a aprendre que ni tan sols en pagava un lloguer. Contava ell que tot es decidí l'endemà d'aquella nit. "La nit de la Simona, vull dir" -deia. M'imagino que després d'aquella nit de tendresa entrà per la porta, net, fresc i una mica més animat. Sé que demanà feina. L'amo, un vell, el mirà amb aquells ulls tristos, "aquells ulls tristos i cansats" sempre deia quan el recordava, i li digué que si, que podia venir els caps de setmana. Així començà. Ajudava a servir, a preparar les copes, després començà a cobrar, i amb el temps aprengué a dur tot el bar. El senyor vell marxà al cap d'un temps, no em vaig atrevir mai a preguntar-ne les circumstàncies. Era així com ell n'estava al càrrec, del local.

Ella no venia molt sovint, només de tant en quant, en dies tranquils, i es posava a la cuina, fent-me fora educadament. Amb el temps, ell també entrava a la cuina: s'acostumà a ajudar a fer el sopar a la Simona. Després sopaven tot rient i en general al final pujaven, i jo sentia el matalàs del trespol grinyolant durant una bona estona mentre desparava els plats.

Els altres dies, no acostumava a fer molt, només estava pel local, vagarejant, allunyant clients, maleint qualsevol que passés, queixant-se del temps o de les mosques... Amb el temps es va tornar més malcarat. I a mida que es va anar refiant de mi, suposo que perquè no tenia gran cosa més a fer, va començar a fer llargues passejades, o el que jo em pensava -ingenu- que eren llargues passejades... Al final, acabà desapareixent regularment, o més ben dit: prou sovint, però de forma aleatòria.

El temps ens ensenyà quin era el seu mal, però ara i aquí, entendreu que no resulta gaire adequat parlar-ne. La Simona, al principi amb paciència, l'intentà entendre, sense aspirar massa a que ho deixés. Ella tampoc no era una santa, i sabia que demanar una cosa així suposaria que encara s'hi enganxés més. Amb el temps, però, s'acabà cansant de

carregar amb la tristesa de les llargues absències, i el cansament l'acabà allunyant, mica a mica, fins a no tornar. És clar, això tampoc ajudà. I res, passà el temps, sense massa a remarcar. Fins a aquella nit. Fou aquella nit d'estiu quan el vell, per un cop, enlloc d'entrar gat i a les palpentres per arribar fins al seu llit, reaparegué cridant enmig de la foscor. Havia caigut junt al taulell.

Jo, més adormit que espantat, baixo per a trobar-lo allí, de cul a terra, fregant-se un peu, sentint-se com l'últim dels desgraciats, amb la veu trencada de tant esgargamellar-se per a despertar-me. Però abans de que l'aixequi, em fa ajupir-me, i em diu Ara, company, ara... És ara que ho has d'entendre! I em mira, amb els ulls molt oberts, estranyament serens. Fa una mica de por, però se'l veu tant convençut... Em fa seure, i em conta la història dels seus viatges. Jo no sé si és per l'alcohol, o per les drogues, o perquè està molt desorientat. Li suggereixo que es calmi. Però també desprenen una lucidesa les seves paraules! Fa pensar que no va del tot errat. Parla i parla... I m'acaricia, paternal. I recorda això! Això és molt important.

M'explicà un munt de coses, aquella nit. Al principi no el seguia, però després se'm va passar el neguit, i la son, i el cansament, i em vaig deixar dur per aquell broll d'experiències, lliçons, pors i records d'un vell borratxo, un que últimament duia un bar. Xerrava i xerrava, em feia dur-li whisky, i continuava xerrant.

Al matí, ja fent-se de dia, em diu posa'm un cafè. Jo l'hi poso. Mentre aplego una mica, ell i el cafè a la barra, jo rere el taulell, remuga entre dents. Per a si, però sabent que jo el sentia: Si tenia raó, el vell anarquista... I diu: L'amo, què li dec? Ric, pensant que fa broma. Només sento el soroll de la moneda al taulell, i quasi el veig de reüll, marxant per la porta.

Ara tinc un bar, i cerco un cambrer. La puta per aquí no ha passat, i el borratxo suposo que no ho farà.

Diu que inventaren el foc

Baixa un tipus de l'Olimp: -Us duc el foc!

-Ala! Vinga va, això no s'hi val!

-Això és espionatge industrial!

-Que noooo... De veritat que us duc el foc!

-I què és això? Què fa?

Hagué d'insistir el tipus aquell, l'arcàngel o qui fos. Pas per pas, ho hagué d'explicar.

-Us prometo que us duc el foc.

-I ho jures?

-Us ho Prometo!! Sent qui sóc, no puc pas fer res més sagrat.

-Vinga, va...

I li agafen la cosa aquella, aviam si deixa d'emprenyar. Aquell s'en torna, i crec que a ca seva el castiguen d'alguna forma retorçada. No recupera mai la serenitat.

Mentrestant, a la terra... Els humans empren el foc per embadalir els nens. Fan guspies, dibuixen cares en l'aire de la nit. Badant badant, de tant badar no paren compte i com sempre i cada any, s'instal·la l'hivern. I se n'adonen, llavors, tard i de cop -òndia tu!-: de tant embadalits, no han fet rebost, ni guardat pells, ni acumulat greix.

De poc que no morí congelada, aquell any, la humanitat. Be, potser no tant. Diguem que els humans que corrien per allà passaren fred.

El mestre del mestre de la muntanya

Per n'Enric,
que tot i ser daltònid sempre
veu millor els colors que jo.

Vet aquí que es va decidir que aquell noiet estudiaria les primeres causes. El programa era llarg

Física, Metafísica i Metamàtica.
Biologia, Psicologia i Lingüística.
Filosofia, Literatura i Poètica.
Retòrica i Lògica.
La fabricació de nanses i cues de pansa.
Arts Mages i Aplicades.

I altre cop tornar a començar. Calia resseguir el cicle set vegades. Així era com hom arribava a entendre les causes primeres, i encara ningú n'ha trobat cap millor.

El seu mestre d'infància ja l'advertí: seria dur. Era espavilat, però serien molts anys traça que traça, digué. Ell, potser sense saber perquè, acceptà. Llavors el mestre li presentà el mestre següent, i aquest l'agafà per la mà i se l'endugué a la universitat de la muntanya.

Passaren els anys, l'espavilat passà de mestre en mestre, de causa en causa. Discutia i discutia, amb els astuts i els beneïts, els instruïts i els ignorants, els lúcids i els inconscients...

Passaren més anys, Deixà de ser un noi, passà a ser un home. Fins que un dia, entre mestres, el declararen un dels seus. I començaren a donar-li la raó. Seguí discutint les discussions discutides amb els seus col·legues discutidors. Passà el temps i, ja avorrit de guanyar discussions, menyspreant els qui ara ja eren els seus companys, baixà de la muntanya.

Orgullós del seu saber, anà a veure el seu mestre, l'últim que encara respectava, el primer: el seu mestre de la infància. Arriba al poble, mira al voltant, i el troba al bar del casal, fent la partida. "Ara li he de presentar el meu coneixement", pensa. I se li acosta. I li diu:

-L'equilibri intern governa l'existència de totes les coses.

L'altre deixa de jugar per un segon, el mira, aparentment perplex. Tot d'una, se n'adona. El reconeix, veu com ha canviat. I li diu:

-Bona tarda. Has estat molt a tornar, per aquí.

Però ell insisteix:

-L'equilibri intern governa l'essència de totes les coses.

L'altre respon, sarcàstic:

-Això ho saps, o t'ho dicta el teu equilibri intern?

I tira una carta, afegint:

-Amb aquesta, tanco.

Vermell, rabiós i ofès, marxa. Puja altre cop a la muntanya. Pensa. Cavil·la. Medita. Rumia.

I torna. Baixa de la muntanya. Ara duu la barba més llarga. Cerca el mestre. El troba al descans de classe, al pati, lligant amb la dona que guarda els nens. Torna-hi. Li diu:

-Sé com es construeix la vida, per què hi ha guerres, per què hi ha pau.

L'altre ja l'endevina, però està ocupat. I li etziba:

-I has viscut, i has lluitat, i has reposat? I també saps per què ho saps?

Ell no respon, perplex. Se'n torna a la muntanya. Vinga cavil·lar... Després d'un temps a la universitat d'allí dalt, baixa altra vegada. Torna. Les passes, pesades. El gest, més cansat. Cerca el mestre, que ja no és al pati amb els nens. És al parc, guarda el seu fill: el mira com juga.

-El secret de la vida és precisament que és un secret. Hom l'ha de trobar.

L'altre ni tan sols l'ha vist ni arribar, però ben aviat es refà:

-I l'has trobat, tu, el teu, el del teu viure, de secret?

Obre la boca per respondre. La torna a tancar. Altre cop sense paraules. Torna a marxar. Hauria de pensar una estona, mussita. Desesperat, temorós i cansat, s'estira. S'ajeu a un racó de la universitat de la muntanya. Intel·ligent potser ho era, llest segurament no gaire, però caparrut segur. Està molt, molt, i molt, a tornar. Però torna.

I quan torna, la gent pensa que la muntanya s'ha d'haver encongit, de tanta pols que duu aquell indigent a sobre. Però a ningú li ho confirma, perquè aquell vagabund de gest desolat, amb ningú no parla. Travessa

el poble. Arriba a l'escola. Cerca el mestre. No hi és. El cerca al pati, el cerca al parc. El cerca a la partida de cartes. Hi troba les parets emmoquetades del mateix verd polsegós de sempre, el cambrer més encongit, el mobiliari rònc encara mes gastat. Però a ell no el troba.

La gent se'l mira de lluny, pensant que és un boig, vinga, anem passant... Fins que un el reconeix -què pàl·lid està...!-, i entén el que cerca, i se li acosta, i li diu: ves a l'asil. Se n'hi va, cap a l'asil, se n'hi va amb les barbes, la pols i el cansament. És allí on troba el mestre. És allí, entre els bojos, on el troba, allitat, tremolós. Ell, descarregant tot el seu desesper sobre el pobre malalt, li etziba:

-He entès la tragèdia de tot plegat. Sóc el més savi. Ja he fet el cicle del conèixer més de set cops set vegades. Però sóc un desgraciat. He entès els entreteixits del cosmos, i tan sols sé que estic sol. El meu viure no té sentit. Tot el que he pogut conèixer no té sentit.

L'altre, reparapetat sota la manta, fa un esforç per aixecar el cap, per a veure-li els ulls. Llavors el mira, i li diu:

-En tot aquest temps, és el primer gest humil que em mostres. Fores precoç per a aprendre, però hauràs estat tardiu per a saber... Ara et seré sincer, jo també. -Reprimeix un sospir, i continua- He vist molta gent carregant desgràcies... Però tu! Mira els articles, els estudis, els assajos. Mira el que aprenen els nens. Allí trobaràs tot el que tu has dit. Tot, fil per randa. Si dius que no té sentit, tindrà tan poc sentit per a tu com per a tots els qui aprenen en aquesta contrada.

-Però...

-No. Tens la paraula llarga, però ara calla, deixa'm acabar. No em desgiris amb les teves retòriques, ni els teus capricis ni parlars retorçats. Jo no en sé tant com tu, només et puc mostrar alguns exemples. Mira al teu voltant, escolta què pensa cadascú. I pensa, per a cadascú, quin és el quelcom que tenen. Mira al carrer...La vella de la cantonada. El nét de la pastissera. El berratxo de can Quimet. Mira què fan, escolta de què parlen. Fins que ho vegis per cadascú, per tots i cada qualcú.

Fa una pausa, sospesa les paraules, espera un temps.

-I ara mira'm a mi. Mira'm. La meva dona és morta. Jo no en puc més, de dol. Amb la dona, vaig perdre els nervis. Amb els nervis la salut. Amb la salut la feina. Estic cansat, molt cansat... A penes si vull sentir el meu cor bategar. Estaré aquí encara molt temps... I ja no m'espera res.

Empassa saliva, i reprèn:

-Però tu! Tu! Espolsa't el temps de sobre, i reclama la meva feina. Treballa, descansa, i vés a jugar la partida, busca't una dona... I -només

si vols, això, només si vols- empra el teu temps per educar el meu fill. Ensenya a tots, millor del que t'ensenyaren a tu. Explica'ls-hi el que has après!

Perplex, se'l mira. Una sensació poc familiar. Qualsevol altre ho sabria, però no ell, pujat sempre a l'ego del seu propi coneixement. I no obstant és ben fàcil: senzillament, està sorprès. Llavors, de mica en mica, entén el regal del mestre: li demana que intercanviïn, altre cop, els rols. Un temps ell li mostrarà el camí que per a si no s'atrevia, ara li ofereix el que per a si ja no pot seguir.

Fou com aquell parell deixaren de ser el mestre i el desgraciat de la muntanya, i passaren a ser el mestre i el desgraciat de l'asil.

Fent el no-res

El qui l'inventà, el zero, no sé què en devia pensar, però tot plegat degué ser terrible. Tot i que ningú no sap del cert on va ser. Els romans i els grecs -els dels mites, no els d'ara-, ells no el tenien, però els indis de llavors sí. I els maies? Els maies també, també. Qui ho inventà probablement tingué un pensament erroni, d'aquests que gastem, desgastem i desusem a palades; pensaments absurds per a aquelles coses del món que voldríem desfer. Com el des-canó i la des-trompeta per provocar la pau. Igual.

Segurament, el tipus pensà: zero. Bé, no amb aquestes paraules, per suposat. Però fou quelcom similar a aquest pensament. El més estrany és que ell, gest viciós, enlloc de senzillament oblidar-ho, com qualsevol hagués fet, el va escriure, aquell pensament. Si li afegíssim el caràcter impronunciable, diríem: Oh. Ooooooh! I ja ho tenim: la lletra O, un signe pel no-res. El millor invent de la matemàtica en dos mil·lennis. Pim pam.

Ínsules

Per na Marina,
a qui ajudaria
a fer o a desfer
qualsevol revolució.

- Com? Que volem ser una ínsula?
- Si, de fet ho serem. Ja està decidit.
- Així, pam! Decidit. Vols dir?
- Si, si. Hem fet quatre números, i pareix que si.
- I vols dir que existeix, això de les ínsules?
- Bé, de fet diuen que poc, però si volem un insular, bé hem de ser una ínsula, no?
- Deixa't anar, tant llegir diaris t'està inflant u cap! Feim un truc?

Però no, no se'n va deixar estar. Aquell fou el darrer cop que el sentiren parlar-ne en públic. Com qui res, passaren a jugar la partida. En algun moment, després, començaren. La jugada era senzilla, i si més no, curiosa per les seves facècies. Tal vegada mereix que sigui relatada.

Era en poblada mallorquina, d'aquestes amb terres d'interior i de costa, en un racó d'una illa que, tot i no massa grossa, es constituïa en univers incommensurable. Era un temps després que a la capital balear la constitució del consell insular de Formentera fos un fet acomplert. Aquest fou per ventura el detonant que els en donà la idea, o com a mínim l'engruna de la idea... Val dir que tot no avançà fins l'entrada -que tants estralls deixà- del corrent hiper-localista segon, tant lligat al rebuf dels vents polítics de llavors.

En aquella contrada decidiren que ja bastava, que s'havia acabat, i donat que no podien deixar de dependre del món, farien passes cap a la independència geogràfica, per després obtenir la política, econòmica i social. "Ens constituïrem en regió tan autònoma com sigui possible. Anirem a les trinxeres si cal, però sobretot ens barallarem en el complicat entramat político-institucional que determina la situació de la lluita de classes en aquest racó de bé de món."

Així que, per a frenar la plusvàlua -productora de l'alienació del poble- no van penjar pels collons els cacics d'aquella zona, no, potser els hi haurien dit Tomeu, no hi vas un poc fort, i llavors poca cosa hi pots afegir, a un comentari així. Ho adreçaren millor. El seu pla era senzill: es

constituïrien com a ínsula, a partir d'allí requeririen un consell insular, a partir d'aquest marcarien les particularitats pròpies del seu poble, nació, govern i legitimitat sobirana, i llavors tots havien mirat la tele: benvingut a la república independent de ca teva. Acabarien per sempre amb la lluita de classes. I això si, ells viurien com a herois del poble, casa, luxes i teca perquè si, tot gratuït. En això últim estigueren unànimement d'acord, cap vot dissentiu.

Començaren anant a veure l'enginyer. L'enginyer era un tipus de caràcter ambigu i preocupacions incompreses, amb un considerable entrenament, i potser inclús habilitat, pels càlculs matemàtics aproximats en vistes a la seva aplicació en obres de gran bagatge. Contràriament al que s'esperaven, no va fer cap comentari sobre l'aparent absurditat de l'escomesa, o sobre la manca de mitjans. Quan van preguntar com de complicat seria de fer allò, es va passar la mà pel clatell, va dir, però, tota la volta? Sí, tota la volta, i llavors el típic rum-rum això farien mil, posem mil cinc cents, llavors em queden... I arrodonint, tatxo això, i... Ah! em deixava... per tant li sumo, baliga-balaga, tutup tutup... El coeficient de seguretat... Baixo el 0 i... . Aquest és el resultat. Això va ser tot el que van poder destriar de les seves cabòries. Per a ells, ja estava emparaulat. Sis merabil·lions i vuit sestercis, manco més manco menys, incloent certs esforços humans i maquinària, i una quantitat de temps no tant baixa com esperaven aspirar a.

Eren doblers. Així que seguiren anant a cercar el mecenes. Aquella contrada tenia la particularitat de que la lluita de classes que permetia que el grup opressor que explotava la classe obrera qualche pic proveïa també diners per a grans obres de tipus artístic-cultural o, com en deien, de caire lúdico-festiu, i donat que ells eren grans elements artístic-culturals treballant lúdico-festívement per a l'emancipació de la seva contrada i l'alliberament definitiu de l'opressió de la lluita de classes, anaren a veure un dels opressors, concretament aquest, per a explicar-li que cedint graciosament els seus diners, ells -els primers- podrien alliberar-se d'ells -els segons- emprant per a tal acte gloriós els recursos que ells -els segons- proveïrien generosament a ells -els primers- per a tal fi, sempre en el marc de la lluita de classes.

Quan el mecenes els demanà aviam si podien fer la mateixa frase substituint la designació dels primers i els segons per la dels segons i els primers respectivament i respectuosa, sembla que es produí una certa fressa per allí, però al final el botxí explotador, havent fet un negoci molt rodó recentment, i pensant que li parlaven d'art, cedí el préstec prèvia cessió dels drets de l'obra -exceptuant graciosament un breu percentatge raonable en termes d'autoria i similars sobre el mencionat objecte resultant- en forma de sou obvi implicat en el procés de fer la

feina, estimant un nivell raonable de plusvàlua. No seran debades, digué, no ho seran, digueren ells. I del cert que no ho fou.

Així que escometent el forat avançaren, i apart dels típics incidents -runes talaiòtiques incunables, o fenícies, o gregues, capes freàtiques, objectes indesxifrables, inclús cadàvers republicans-, així que és igual, tu tira, vols dir, i al final amb tot i tot, feren la gesta. I un cop feta, reclamaren per a si allò que creien que als altres ja els hi havien donat: la llibertat d'imposar la pròpia voluntat.

Foren períodes durs. S'argumentà que, per a ser considerat una illa, no era vàlid, ni suficient, crear un canal per estar envoltat d'aigua. Que això era introduir el separatisme aquífer en la designació del terme illa, intenció evidentment no fonamentada en cap empar legal. No, no s'hi val, ni que ja ho hagin fet.

Argúcies legals i retòriques, n'hi hagueren a dojo. El fet es que, en una terra on tenir-ne un, de tros de terra, representava una hipoteca incommensurable, aquells ho acabaren aconseguint: reclamar el que creien just. Sòl public a pròpia terra, deien... I així és com començaren. Ja n'hi ha ara, de gent que fonen illes per fundar-les, i es reclamen en independència dependents del món...

La caiguda de la nova unitat político-administrativa fou encara més estranya. Per entendre el que va passar, cal dir quatre paraules sobre la fundadora del Marinisme. Li deien la cosina. Per tal de legitimar ideològicament la nova autoritat adquirida, inventà el marinisme, doctrina de caire més aviat cosmico-especulatiu per tal de legitimar la seva presa de poder. Això si, amb l'autoritat emanant del poble i per al poble, a qui per altra banda no li preguntaren res.

Tragué l'afirmació fonamental d'un poema cantat de terres americanes: la vida ve en ones com la mar. A partir d'aquí, muntà el seu programa polític. Per tant, doctrina del marinisme: la vida ve en ones com la mar. Vivint en una illa de la vida de la humanitat, n'esperaven moltes, d'ones. Escrigueren un manifest vitalista i vitalici. Declararen que l'estat havia de proveir la mesura de la felicitat, graduar l'extensivitat del comerç capitalista per tal de maximitzar la qualitat de vida dels allí in-habitants. La llibertat d'associació i de des-associació era un dret previ al de la legitimitat de l'estat, i es cuidava la cohesió social fins al punt d'establir-la com a extrem vertebrador de la identitat cultural. En termes pràctics festes majors, celebracions emotives, i menjar per a tothom. Tampoc era tant diferent a allò de sempre: pa i circ, ja ho sabien els romans. Es diu populisme.

És cert que hi hagué qui volgué fer actes vandàlics per afavorir el debat

social. Al principi aquestes coses causaren certa inquietud, però ben aviat es sospesaren, i es considerà que ja estaven bé. De fet, quan la gent entengué que podia fer-ho quan volia, deixà de voler fer-ho. La vergonya de les àvies recriminant-los podia més que qualsevol cosa.

Així, la bonhomia dels bons homes anà desenvolupant mica a mica una progressiva tranquil·litat, a aquell poble, després de la revolució. Apart d'algun afer de gelosia per motius sexuals, arribaren a un punt en què, passades les tardes passant la tarda, tampoc no sabien ben bé que fer-ne, de tot allò.

Llavors és quan un grapat d'ells intentaren filar més prim. És un problema general, ja se sap: quan una estructura és estable, i funciona més o menys bé, li sobra temps de funcionament, i llavors l'estructura es comença a fer preguntes. A aquests, els hi digueren els primmirats del moviment.

En aquest cas, les preguntes no foren un debat intern d'algú amb un cap ben gros, sinó més aviat foren un debat social, com un problema de consciència col·lectiva. Creat el nou dogma polític, creat el problema de la identitat cultural. Qui eren, els marinistes? Per què no se'ls veia pel carrer? Tothom estava d'acord amb les doctrines establertes però, en cas de que no hi estiguessin d'acord, contra qui havien de queixar-se?

La cosina, que per a llavors ja treballava en un despatx asèptic en alguna banda entre els llimbs i l'enlloc, escrivia els documents classificats d'aquell estat i moviment polític. Escoltava els millors pensadors. Mirava al voltant. Ben aviat ho establí: control mediàtic de la opinió pública, seguint les tesis de Fouché.

Per a qui no sàpiga qui és aquest home, fou un dels narradors més sarcàstics de la història, l'animal polític més adaptable a les inclemències polítiques que Europa hagi conegut. A base d'anticipar-se molt, això sí. I a una total manca d'escrúpols, això també. Així entengué el marinisme la idea d'opinió pública. S'han de controlar els medis, i es controlaran les ments. Un mon feliç, vaja.

La doctrina secreta, la del despatx asèptic, apuntava a favor d'augmentar la complexitat dels diferents arguments de la opinió pública, generalitzar el debat en temes diversos, i ajustar l'abast dels impulsos de consum. Un equilibri entre aquestes tres coses proporcionava l'estat de benestar aproximadament més alt que una estructura social podia aspirar a aspirar. Es crearen ídols anònims. Des d'una distància respectable, qualsevol figura de la història pot ser un heroi, n'hi ha prou en perpetrar una trama ben parapetada. I qualsevol heroi pot fer d'ideal, al menys una estona.

El recíproc, les mesures repressores, prou subtils, consistien senzillament en, primer, prohibir repetir o posar un titular més gros que qualsevol altra comentari o notícia, sota pena d'acusació d'agressió al principi d'igualtat. Segon, mantenir en la grisor d'una disponibilitat monòtona i envàs homogeni per a les necessitats primàries, secundàries i terciàries. Tercer, donar tota la informació de forma estrictament igualada, inclús els comentaris i els comentaris dels comentaris. Soroll de fons.

Principis de la senzillesa més abassegadora per oferir llibertats aparents i imposar monstruaris de talla inigualada. Tenint disponibilitat total de tot objecte desitjat, la resta ho regula l'administració de l'estat. És senzill: n'hi ha prou en controlar els desigs, repartir allò desitjat, i tothom serà feliç.

Al principi els beneficis foren obvis. Per exemple, la publicitat del món s'esvaí de sobte, i alliberats de tant de renou, la gent es despreocupà del que abans es creia necessitada. D'entre la massa, menys enfeïnada, alguns arrencaren a jugar, altres badaven. Es deixaven anar. Viure, respirar.

No obstant això, ben aviat la visió desenvolupada en aquell despatx situat al bell mig d'enlloc deixà que -mica a mica- es promocionés una certa tendència a l'autoafirmació regular. La fonamentació del règim polític deixà d'estar basada en l'acord tàcit sorgit dels debats que la gent mantenia arreu, i mica a mica el règim començà a concebre's com a producte de la seva pròpia realitat. L'autoafirmació com a argument i motiu de venda. Llavors nasqué el més subterrani dels moviments en contra que s'hagi trobat. Fou la naixença del submarinisme.

Fou un refotut advocat qui llançà la primera pedra al mar. S'ha de recordar l'antecedent del cas del "Campo Santo", en el qual es debaté la legitimitat de la província inexistente de Galícia que levitava, deia. També mencionà els casos de Sinera, notori antecedent de poblat mig real inventat o el de Mequinensa, memòria popular sobreviscuda a inundacions tant ferotges com les bíbliques. En aquest cas, les estatals. Finalment, no s'abstingué de recordar els articles quaranta-quatre punt set, vint-i-tres barra tres-cents seixanta-cinc coma tres, i el divuit catorze disset.

Llavors penjà pertot retrats de la ideòloga: la cosina, és ella! Ella és el cap pensant, l'escriba amagada al despatx. Els ídols anònims, els ideals sobre els que es recolzava el moviment, tot plegat de sobte s'esfumà. Llavors, els va començar a convocar. Repetir aquí el detall de la seva argumentació legal podria resultar nefast, imagineu que produís el mateix efecte. Però la podem esbossar. Eren dos els arguments principals.

Com ell digué, primerament, com bé es contempla en la llei de la memòria històrica, de la injustícia i els móns perduts es d'on es fa la gran literatura. Segon, el principi de reciprocitat ho deixa ben clar: si el mar ens ha donat la independència legal i administrativa per poder constituir-nos en una utopia autònoma, hem de reciprocament el regal en l'àmbit de la superestructura socio-econòmica amb béns de l'estructura material.

Però no s'ho pensava, ell, que acabaria així. Potser només volia fer alguna acció simbòlica de reparació: a canvi de les idees i la vida, donarem drets i un tros de terreny al mar. Llavors potser pensava en crear un organisme per a tal d'administrar aquests drets en el mencionat terreny, i potser inclús que li en donessin la gestió i el comandament.

El que pensava no ho sabrem del cert, però el fet és semblava que ho creia sincerament, tot el que deia, i ho deia amb tanta ferocitat argumentativa que els acabà convencent a tots, o quasi, de les seves idees. Tot i que les conseqüències no anaren així com s'esperava.

La naixença de la primera nova ínsula acaba en un relat ben estrany. En resposta al marinisme, o potser com a part del debat, cregueren un instant, o provaren, el submarinisme. La idea era senzilla, semblava quasi un tecnicisme legal: vivint en una utopia creada pel regal de ser una terra envoltada pel mar, respectant el principi de proporcionalitat cal tornar al mar exactament el que el mar ens ha donat. Ara, imagina la massa avorrida, sense res a fer aquella tarda. Imagina que de cop, degut a aquell sermó tant convincent, la massa es transforma en una massa enfurismada, i se n'hi van, a complir la premissa legal. Agafa una pedra, i torna-la al mar. Imagina de cop tothom fent això, pedra al mar, pedra al mar. Ni tan sols veieren el que feien quan l'aigua ja els pujava pels turmells: antes que se n'adonessin, l'illa s'havia negat. Ells defensen que la història els absoldrà.

Insulses

-Amor

-...

-Amor, saps què?

-Què?

-He descobert un autor austro-húngar de principis del VII, un primitiu tardà que escriu uns sonets metafísics increïbles.

-Sí?

-Sí! Ja te'l passaré quan acabi. Ja veuràs.

-Val.

Passa un temps.

-Amor?

-Sí?

-Que m'escoltes?

-... Perdona, és que estic capficat. No em trec del cap si acceptaran l'article "Fonamentació heteròclita dels compostos químics proteòmics com a model explicatiu de la levitació dels monjos mongols de l'Uzbekistan". Tu trobes que fa un bon títol? És que la metafísica orgànica és un camp molt dur...

-No t'amoïnis...

Preocupacions absurdes, un semblant de felicitat: una parella d'intel·lectuals. Es donen la mà, segueixen capficats. La més insulsa de les expressions: sense salsa, ni caràcter, ni voluntat aparent.

Encara no endevinen si aquell text provocarà o no el que ells entenen com una revolució.

Nissaga d'assassins

Parlen dos assassins de nissaga, tranquil·lament, de la quitxalla.

-...

-Vols dir?

-Si. El poder de la llei, si s'ha de ser just, no té cap gràcia. Si la llei s'ha d'aplicar tal qual, val més ser un bandit anònim. Ara, el millor, de fet, és ser jutge.

-Potser tens raó. De fet, m'és igual, que faci el que vulgui. El que m'amoïna és que no sé ben bé com ensenyar-li l'ofici.

-Que no saps com fer-ho? Doncs és ben senzill. Faves comptades: n'hi ha prou amb ensenyar-li a repetir exemples concrets. N'hi ha prou amb pocs, triant-los bé. Amb mi va funcionar. I amb ell també. -Mira el seu fill, li acarona el cap. -Ja quasi ha après tot el necessari.

Llavors li diu que vagi a jugar i ja sols, li explica.

-Primer, a casa, una tarda, de tant en quant, feu el mort, tots. Si no estàs sol, feu-ho tots. Sense reaccionar, respirant el mínim. Que us vegi i quan plori durant una estona, us atureu. Insistiu, però no massa. I li dius no t'amoïnis, si no plores, parará abans. Així perdrà la por als cossos immòbils.

Després, més gran, li ensenyes a caçar: disparar, pelar i cuinar animals... No comencis amb el ganivet, ves-te'n a pegar trets amb ell, jugueu a punteria. I més tard, quan caci amb tu, que també aprengui a pelar els animals.

Després ve la part més pesada, però si es fa bé només s'ha de fer un cop. Primer, l'espantes una mica. Li parles d'un mort, li contes històries. No han de ser horribles, només una mica tètriques, amb el mort com a personatge. No de la mort, com una criatura fantàstica, sinó d'un senyor que és mort i li vol fer coses dolentes, per exemple. Llavors, un dia que et vagi bé, agafes un mort, si te'n pots quedar un després d'una feina, o el que tinguis més a mà. Sinó fes amb qualsevol desgraciat que trobis i que no pesi massa. Però que sigui un mort d'aquests que encara fan

prou bona planta. Com un home, però mort. Res de tenir el cap rebentat o que només en quedin engrunes. Una persona morta, si m'entens. El poses a un lloc. No ho sé, al menjador de casa, per exemple. Que el descobreixi, que el vegi una nit, en la penombra. Que pensi que ho ha trobat ell tot sol, inventa't un joc com a pretext o alguna altra cosa si cal. Potser plorarà, espantat. Però es calmarà: digues-li si no plores, marxarà abans.

Després, encens el llum, o esperes a que sigui de dia, i li ensenyes la cara que fa, el mort. Que el toqui, que vegi com d'immòbil i que fred que està. Un cadàver. Res més banal.

Nosaltres, després, de tant en tant, quan ens anava bé, en posàvem un per allà. Només el cos, sense les històries. No sempre era el mateix, es clar, però sempre al mateix lloc. Però això no és obligatori. Només ho fèiem per estar-ne segurs, el nostre fill a vegades és com una mica empanat, i no acabes de saber què li passa pel cap...

Quan sigui més gran, més endavant, un dia, mentre s'entrena per la caça disparant a les llaunes... Fas el mateix: ho prepares una mica abans. N'hi ha prou que dispari al cap d'un mort un sol cop. Si ho fa, ja està, la teva part s'ha acabat. La resta t'ho demanarà o ho aprendrà sol.

N'hi ha prou que tingui un arma i una mica d'odi cap algú. Ell sol s'adonarà que després d'un tret, algú i un mort fan la mateixa cara.

Per un curt d'animació

El SENYOR MON està enfadat: hi ha tot de niguls a damunt seu. Se'ls mira, i els hi pega una bufada. Els niguls se'n van.

Al carrer plou. Plou i prou. Llavors deixa de ploure, apareix un raig de sol, els ocells comencen a cantar, una rata surt del seu cau i s'amaga una mica més enllà.

El MUSIC apareix, treu el saxo i es posa a tocar. Mentre està tocant, surt la VELLA al balcó, es posa a cridar. Ell no fa cas, ella es duu les mans al cap, crida més fort. Ell para. Se la mira. Ella crida una mica més. Ell s'enfada una mica.

Ell tanca els ulls, i llavors es separa en TRES MUSICS idèntics, el primer treu un caixó, el tercer un piano de cua llarguíssim. Es posen a tocar, amb bastant més energia.

La vella treu una bombona de butà, l'aixeca, i la tira, caient al costat del primer músic. La botella es desfà contra el terra. Paren de tocar, la vella tira una altra bombona, l'ampolla es deforma contra el cap del tercer músic i es desfà caient a terra.

El primer i el tercer músic s'esvaeixen lentament. El músic veu com els seus companys s'esvaeixen, s'enfada més.

Llavors el músic tanca els ulls, s'eleva lleugerament del terra, i comença a tocar una nana, repetint el tema obstinadament. La nana cada cop se sent amb més i més reverberació, la llum del carrer canvia, va venint de direccions diferents.

El senyor món sent la nana, badalla, acaba inclinant-se i recolzant-se damunt d'un coixí.

El músic encara levita, però el carrer s'inclina lentament. La vella, sorpresa, patina, i s'acaba estampant contra un balcó del pis inferior, amb la cintura trencada, els budells fora, i sang regalimant fins al terra. Li cau un ull. FI.

Tardor de Tridents

Un punqui i un guarda de trànsit, en Ramon i n'Enric. Mantenen la relació construïda a partir de les mirades quotidianes que intercanvien els qui no es parlen i se saben rivals. Però en Ramon està quasi segur que aquell encara recorda el qui un temps fou el seu company de classe, quan s'avorrien i jugaven a endreçar paraules.

"M'ha reconegut? Què li deu passar pel cap?" Però n'Enric ni l'ha vist. Bada:

"En Lluc i la Llúcia Llull llucaven al llindar. En Llibert encara era lligat a la llitera? La policia pegava als pebrots els pobres pagadors de putes que panteixaven. Els beneïts beneïts beneïen els bonics beats bicèfals. "

Però el punqui només veu el mim absent, no se n'adona. Pensa, com ha passat el temps. Li cau al nas una primera gota del cel amenaçador. I l'altre:

"L'aiguader tardà de tardor t'enxampa i sorprèn. Solia ser sol en cenyir-se a l'ús de l'impermeable reglamentari. I fou palès quan va ploure. Tots petaren d'una pulmonia mal païda."

Resulta curiós el que li pot arribar a passar pel cap a un guarda de trànsit, aturat com un mim lligat a una cua de cotxes. Manar sobre els cotxes és com fer tràfic d'influències: al cap d'una estona ho fas sense pensar-hi. Atura els cotxes, veu passar una *pija*, bastant jove, elegant, amb tacons. Ben guapa.

"Sis sibil·lines sirenes. Amb tantes esses en el gest, desprenia la sinuosa sensualitat suau de les senzilles sinceres fetes de saber fer sense fressa. Fulles fullaraca follar finta feina farina faristol. De quin color deu dur les bragues? "

El guarda li ha returat els cotxes: en Ramon deixa enrere el representant de l'autoritat immòbil, fent veure que no el sap reconèixer. Total, tampoc sabia què dir-li... Total, de què havien de parlar? Recordar com jugaven a jocs de paraules? No entén que aquell encara juga al mateix, i segueix amb el seu passatemp mentre fa el camí que fan els punquis:

"conxorxa disbauxa xarrup paüra raïm ronc riu roure i els pallassos qui sap gnom igni ignot gnòmic gnòstic gluti ingent ingenu vinga baixa de l'arbre solstici telèfon vaig a cercar la bici prou s'ha acabat."

Tres Tristes Tigresses

Tres muses.

Marta. Ja ho diu el nom: petita guineu espavilada que no vol acabar convertida en abric de senyora. Fugissera, independent, desfeia el camí traçat abans de traçar-lo, desdibuixava els capricis del temps per a fer el que creia que la deixaria fugir cap a un semblant de llibertat. Com deia ella, no és una revolució violenta: jugarem amb les seves regles fins que puguem demostrar que la nostra forma de fer és més eficient. Ja de natural alta i esvelta i, de fet, bastant guapa, s'amagava sempre en roba ampla i desfeta, on també intentava dissimular la magrura excessiva del cos que la prenia quan l'energia l'abandonava. Sense saber-ho el que no sabia, ni volia, per res al món, era aprendre a rebre.

El seu estil era fugir creient deixar-se portar. Però de tant fugir i fugir, la generositat de gest i de cos la dugué més d'un cop als límits de la resistència humana. A força de donar i donar, acabà amb les seves pertinences, el seu cos i la seva ànima i s'anà constituint en gratacels buidat des de dintre, com pisos i pisos buits i acumulats. El darrer cop que la vaig veure, en breu pausa de la seva fuga eterna, l'aluminosi ho tenia fàcil. Els pisos buits i amb humitats, ja se sap... I l'aigua entrava a vegades, i no marxava sense fer mal: mal de genolls acumulat, o faringitis descontrolada. Ella, seguia no obstant intentant seguir, ajudar a la gent a fer la seva pròpia peripècia, mentre no feia la seva. El problema era que no sabia admetre el tros d'inconscient cridant a crits: no sabia veure quan n'estava Farta. I donava, i donava...

Les últimes noves diuen que emigrà al nord, i acabà desfeta pels desgavells que fa la humitat en les ànimes farcides d'aluminosi. A vegades la vida, per casualitat, et torna una part del que li dones. Això potser la salvà d'acabar totalment desfeta.

Maria. Contemplativa. Semblava ser, però només d'aparença, fàcil. Era com si somiés amb una cançó: no li recordava aquell xicot amb casaca, ni Berlín al seixanta-vuit. Tampoc no era cap experiència mística, ni res per l'estil. Era massa jove per aquestes beneiteries. Senzillament la cançó li agradava, i la resta venia de per si.

Des de nina, sempre es deixava endur per la sensació d'aquell lleuger

mareig. Com a les novel·les, les novel·letes, com deia el papà. Li mancava l'aire -com un llòbrec, un instant. Es desfeia en sospirs, i de cop un terbolí de somnis i mirades al futur giravoltava. Cavil·lava, sense massa més solució que no entendre perquè cavil·lava, i no obstant seguia seguint el camí fressat de resseguit tantes vegades. Aquell d'allò l'embargava.

De la prompta afició per la identificació amb aquest primer antecedent, la rima cantada, en guardà una estranya relació amb el món. De la identificació flagrant amb el mite n'aprengué els principis, i n'aplicà els maldecaps. Volgué ser quasi qualsevol personatge, qualsevol somni, qualsevol despertar. La cançó es deia com ella, i li agradava la cançó.

Dominava l'art de fluir com la suavitat de les fulles en el vent de tardor: amb diversitat de colors. Tenia la gràcia del somriure més universal davant d'algun acudit de la vida que li agradava, però la desgràcia de mostrar d'un gest preocupat tot pensament obscur que li passava pel cap. I no aconseguia dissimular, en els somriures educats que la vida imposa, una lleugera ganyota greu, com una petita inflexió dels llavis, que anticipava el somriure malaurat: es veia d'una hora lluny quan no era sincera.

Òbviament, l'aparença no corresponia a la realitat, i la facilitat d'empatia descrita, tot i ser un bon tros d'ella mateixa, només era superfície d'aparença, fragment evident que amagava la paraula que la determinava. Què faria? Aquella era la pregunta, el que l'amoïnava i la balancejava en el malson de l'insomni, impenitent, com una vella remugant. Aprengué a caminar sense saber-ho. Com les guapes mal acostumades -tant comú-, no sabia fer amb un no, ni amb un si, i dels capricis en feia no móns, no, sinó universos. La guapura té aquestes coses: la manca de decisió no impedeix caminar endavant; resulta fàcil conèixer gent nova.

Només esperava la tardor, amb l'aire turbulent i arremolinat, per veure aviam si alguna batzegada de vent tindria, altre camí, prou força per arrossegat-la. I venia el vent, i l'arrossegava, i com la fulla que duu el vent que duu la fulla, seguia volant i volant feia el vent. Com a casa.

Núria, reencarnació de qui fou pràcticament la dolçor personificada, una altra dona, ja desapareguda en borroses circumstàncies de la història familiar. Semblava la venjança d'aquella altra. Bruna, també, i també múrria en el pensar. Amb ulls grans i de tot miradors, i l'abundosa tendresa dels cossos fets amb gestos rodons.

Ella era més baixa i una mica menys esvelta, desprenia per això encara una major sensualitat en els gests, en la forma de mirar... De fet, la

seva relació amb els homes era pràcticament la seva relació amb el món. De ben jove descobrí la seva vocació. Xucladora d'ànimes.

Oscil·lava sempre en el llindar de la innocència del gest i la indecència de l'assassinat. Acabà encarnant l'arquetip de la crueltat sense fressa, la païra insondable de l'eterna suavitat. D'aparença, era una noia dolça, dolcíssima. Després, esmorzava fetge: es cruspia sense dubtar-ho tota la ràbia que hom pogués dur a sobre, acumulada d'anys, o inclús la que fos capaç de generar en el temps que deixen el viure i el present. Després, palpava el cor proper al fetge, i si li agradava, en deia estar enamorada. Realitzat l'adequat exercici de seducció, s'hi aferrava i, d'una queixalada quasi invisible, feia un foradí ben petit, d'aquests que mai no hi pares atenció, i que tampoc no paren de rajar i, tal i com rajava el cor, a poc a poc, succionava. Això era per a ella l'amor. Quan ja no hi quedava energia per rajar, es desfeia del mascle escollit com qui canvia de vestit. Ja no estic enamorada.

D'aquesta forma, feta una xucladora d'energia amb palleta, assecà el món interior de més d'un, tot sencer. Potser després, notava com un lleuger neguit, molt magre, i quasi subliminal. Que era allò? No ho sabia pas. Llavors, despreocupada, tornava a començar. Acabà fugint de les despulles emigrant cap al sud, cercant l'energia despresa per la calor del món, esperant suplir l'energia insuficient que ja no trobava en els homes. Seguí per allí més d'un any, i més de dos, potser mirant d'admetre i trobar el perquè de tanta Fúria. Em penso que algú em contà que acabà encenent fanals per a orientar les ànimes despistades i els viatgers desorientats. Potser sabé admetre el seu inconscient, i trobà la seva redempció fent de fanalera de ciutats de nits curtes. O esperava, pacient, el proper amor entre els homes perduts.

La Fúria de na Núria. Què Faria na Maria? Na Marta n'estava Farta.

L'altre dia, me'n creuo una, pel carrer, en un llambrec o en un pensament. Li pregunto què tal, i em respon que anar tirant. I va tirant. Em pregunto com li deu anar, què deu estar perseguint ara, amb quin mirall deformat estarà bregant. Però la cortesia obliga al somriure, i el somriure a seguir caminant.

Velleses de belleses

La vella surt al balcó, la jove es posa tremenda. Un escot que no deixa massa per a la imaginació, unes sabates alçades, falda curta i un punt de maquillatge. Es remena davant del mirall. Prou sensual. La primera, d'una enveja mai admesa, la mira de reüll, a la mosca.

"La culpa és de les mares, que les vesteixen com putes." Li ve al cap el comentari masclista, i quasi li dona crèdit. Un temps mumare... i també li ho deia, sa mare: un temps... El record d'un temps ençà l'obnubila. Regades les plantes, entra. La mosca, ella, surt del lavabo.

Mòbil, claus, bolso -aquest fa una mica puta, no?- o potser aquest altre. A la tele, a Beirut hi cauen bombes. Bé, potser no era Beirut, però si que queien bombes. Tuuup! Un missatge! Ja faig tard. Aquest mateix. Marxo. Es cobreix l'escot i la sensualitat amb un gec. Sortint, veu rera la vella el gat menjant-se les plantes. "Au! Diverteix-te!" sent. "Pobra dona", pensa, corrent per les escales.

Al carrer ja és de nit, ja deu fer una estona. Com una mica de recança... Què no ha fet, què no ha deixat de fer? Camina. A la boca del metro s'hi troba la Pili. Tant bona que està, no li fa gens aquest nom de vella, pensa. Maria del Pilar. Si pogués, et canviaria el nom, i riu una mica del disbarat, sense dir-lo. Contrastant amb el bolso de l'altra, ho confirma. No fa massa puta. Potser una mica canalla, però això ara es porta... Caminen, juntes, fins l'andana.

Un mosso se les queda mirant, mentre passen, embadalit. Elles, sobtadament nues en un espai tant social, es senten incòmodes, i pensen quin depravat. La Pili, sempre més agosarada, li fa a la orella d'ella un comentari absurd, sobre qui li ha d'anar a dir el preu de l'objecte admirat. Bon sexe, bona vida, i un estatus socio-econòmic interessant. L'altre que ets animal. Tampoc és tant, no? Si no pot aspirar un temps a rei canalla... Això a vegades ens agrada... I riuen. Se'l miren, i pensen, a l'uníson: Però amb aquesta planta... Vols dir que... Difícil. No mosso, no... Au va! Passa... I riuen i el riure es confon amb l'enrenou i l'arribada del metro.

Pugen. Força gent que també va de festa... És normal, avui. Una petita horda de nens púbers. Vistoses, dues negres de marfil, fines i esveltes, quins cossos més macos, pensa. Cada cop hi ha més varietat en els

turistes... Alguns treballadors cansats. Cada cop es veuen més equatorians... Sempre li fan gràcia les gel·labes dels magrebins, però sobretot les dels *paquis*. Li contava, un dia, a la iaia, i ella, impertinent, li responia, tu creus que deuen dur calçotets, a sota? Ja mai ho sabrà: arriben a la parada. Els vagons s'allunyen, amb el vendaval i l'enrenou que típicament se'ls emporta.

Caminen un xic, toquen, qui hi ha?, els hi obren la porta. Entren, i el baf de tantes mirades les embarga. D'una ullada, es troben amb les noies, la colla de sempre, allí el típic corralet de *fumetes*, tots familiars, coneguts o saludats. Tot i que per allí algun desconegut, inclús algun erasmus escàs -mmm, aquell suec té com bona planta-. Tot prou nombrós per un sopar, no?

Hola què tal? Ei! Com estem! Besos, riures, ja ha passat quasi una hora i no han arribat a fer la volta de tothom... Va fins a la cuina, potser a donar un cop de mà. Dos mossos sense dutxar acaben de fer el sopar. Entra i surt gent contínuament. Ja se sap, a les cuines sempre s'acumula el merder. Vora les onze s'asseuen tots a taula. Quin grup més heterogeni, pensa. Els quatre de sempre, com sempre tant desarreglats, alguna de les seves mosses està guapíssima avui, un parell de nois prou ben plantats, un amb una camisa festiva, la colla de noies de sempre, el suec que ja no li sembla tant maco -ni tan sols s'ha dignat a venir a dir-li res-, tres italians que gesticulen, la Pili, i jo.

Els ventres s'omplen, les copes es buiden. Bona, la paella. Han sopat bé, el punt just de vi, riures. No, no vol cafè, que l'excita. Amb la paraula s'adona del fet. En algun moment ha acabat recolzant la cuixa en el veí. El mira i en veure'l, per no girar-li la cara demana a la Pili que l'acompanyi al lavabo. Què bé aquest sopar! Si que era bo... Es baixa les calces, s'asseu a pixar. La Pili mira com li cau el vestit per l'esquena al mirall del lavabo, com li queda amb el bolso. Treu, fa, i comparteixen una ratlla. És bona! Si. Però no diu d'on l'ha tret. La guarda.

Al sortir, constata sorpresa que la sobretaula s'ha mig dissolt. I això ara és bo: la gent està dreta, la música forta, alguns s'animen a ballar. El que a ella li feia falta. I el seu cos ho sap. Sense més, el menjador sencer es remena a cop de maluc. Gir. Planta el peu. El braç amunt. Riu, del gest automàtic parodiant no sap qui. I segueix ballant.

Sobtadament, tot són trucades. Estan com recollint una mica, volen anar passant. Passen plats i gent apamant les brosses. Altres aferrats al mòbil, per aquí i per allà, gesticulen en caminars circulars, o cerquen un racó silenciós per a parlar amb un algú amb més intimitat.

En el batibull es deixa embarcar, una mica, per la conversa d'aquell parell. Com es fan el *xulo*, pensa. Però la veritat és que en un d'ells li agrada. Tot i això, no s'acosta. Tampoc sap si espera, per un instant es

sent en una situació com estranya. Algú li demana quelcom. Li torna a demanar. "Ostres si que badava!" pensa. I diu: "Perdona?"

Ja saben on anar. Tots van baixant. Al portal, es troba amb la Pili. Esperen els altres. Mira el mòbil. "Oh! M'ha trucat aquell mosso!" "Qui?" "El meu rollo de l'altre dia! Però ara... Vols dir que..." I pensa: "Si de cas li dic alguna cosa després." I espera per a enviar-li un missatge. De fet, el que no es confessa és que vol veure si la torna a trucar, però no sap si el vol veure altre cop, a ell. Guarda el mòbil, espera a tothom. Hem d'anar a aquella festa? Com hi hem d'anar? No, això encara serà més tard. De moment, a un bar aquí a la vora.

Arriben. no està molt animat, però algunes cares conegudes. Parlen i parlen, però sobretot s'emborratxen. Encara és d'hora. M'han dit que després... La Pili, ja una mica tova d'alcohol, parla repenjent-se amb un mosso. S'assembla una mica al seu últim ex nòvio, li sembla. Moreno, prim, i tranquil. No es sorprèn gaire quan al cap d'una estona ja no la veu: tant sols de lluny el seu vestit, entre la massa, i una mà, remenant pel bolso, mentre l'altra s'agafa a algú que se l'endú cap al lavabo. Que es diverteixi, pensa. Sempre a l'ampit del vertigen. Ella segueix amb les altres. No acaba d'agradar-li molt això de la Pili, sempre barrejant el sexe i la coca. I pensa si serà que és una puritana...

El mòbil li brilla. 5 trucades de l'altre. Quin pesat! Es demana un combinat. Mira al voltant. El lleig veí de taula la mira, ella mira el suec, que parla amb una morena, una que sembla italiana. S'acosta a les noies, que xerren i riuen i riuen i xerren. Quin grup de comares! Aquelles converses sempre la maregen una mica. De cop, un braç l'abraça, protector, per les espatlles. Què tal, guapíssima? El nòvio de la Marta sempre tan encantador. Sembla que volen anar tirant cap a l'altra festa. Ella ve amb ells, diu. Ah! Teniu cotxe? Amb la jove, al cotxe, se n'hi afegeixen dos més, que no coneix. Acaben sent cinc.

Ara, tants anys després, s'adona que després d'aquella nit ja no tornà a coincidir amb cap dels altres, però com més hi pensa més pensa que no va ser per l'accident. L'accident tampoc no va ser culpa de ningú. A vegades passa. A més, qui podia saber-ho? Passa una estona més al balcó, mirant el món.

Després de refer-se de tan intensos records i arreglar quatre coses, ha donat de menjar al gat per que no acabi amb les plantes, i ha sortit al balcó, a prendre la fresca. S'adona que ara fa com la iaia, i riu. Ja fa tants anys! El subtil encorsetat de finíssims invisibles barrots del quotidià.

Pensa que encara té temps abans no torni la jove, i potser li fa ganes quedar-se fins tard. De totes formes avui està sola, així que ningú trobarà res a dir sobre el que faci. Quedant-se amb aquest íntim

semblant de llibertat, xerra una mica amb la veïna, però no es queda gaire. Amb tot plegat, se'n va a dormir d'hora: té son, i demà es vol llevar prest i acabar d'arreglar la casa. Recorda aquell títol del llibre a l'ampit pendent de llegir... Era l'escarcellera? Però abans d'obrir-lo ja s'adorm, serena, preguntant-se quin temps farà demà. Durant la nit, al llit, sent la jove que torna, intentant no fer soroll. Somriu, i de seguida es torna a adormir.

8 per tres son 24, per 7 una setmana

Tornava tard de la feina, en Marcel. Sense saber-ho, repetia sempre el procés d'arribar. Esbufegava. S'asseia. S'ajeia. Es queixava d'estar baldat. Després s'aixecava, anava a buscar una ampolla d'algun alcohol obscur, bevia, seguia intentant caminar...

Curiosament l'alcohol el deixondia, el feia sentir lúcid, així que seguia bevent, ara whisky ara qualsevol altra cosa, segons el que tingués més a mà. Imagineu-vos com en devia estar, d'escaldat. Ple de maldecaps estúpids i de maldecaps de tenir maldecaps. No hi ha res com sentir-se estúpid per acabar entabanat. Després, ben tou d'alcohol, la història seguia, i la seva ment, per fi, vagarejava: el temps de florir de les gardènies, perquè deuen dormir així els ratpenats. Si, al final ho aconseguia, aconseguia oblidar-se d'aquell d'allò, pensar en altres coses. I al dia següent, tant amable com ho hagués pogut ser mai.

A un cert punt, l'eufòria li feia ballar el cap, el cap li feia ballar el món, i acabava, enfonsat, caient, ja quasi refet de l'angoixa del dia passat. Tot i això, borratxo, no acostumava a poder suar l'alcohol, ni descansar segons li feia falta.

Arribava el matí. S'estirava, no aconseguia deixondir-se. S'asseia. Esbufegava. Es queixava d'estar baldat. Després s'aixecava, anava a buscar tant cafè com fos. Maldecaps d'estúpids i estúpids maldecaps. Seguia arribant tard. Vinga, avui si, arribaré a l'hora. Però al final no, al final sempre feia tard.

A la feina, les hores passen. El temps es un procés continu, atrafegadament homogeni, sense massa pausa per respirar. Ja fa temps que la rutina s'ha apoderat del seu quotidià. Tornar a casa. Estovar-se. Adormir-se. Llevar-se atabalat. Córrer a la feina. Fer tard. Treballar. Tornar a casa. I continuar. No se n'assabentà fins un dia, quan aquell li va dir "què, Marcel, què ha passat? Hi ha hagut una riuada? ... Ja no sabíem què pensar... Si fas quasi 2 minuts tard!". I reien. I ell sense esbrinar-ne l'entrellat, de tanta broma, seguia, però de cop tenia moltes ganes de pixar. Un altre dia, en un lleugeríssim interval entre dues coses, pensa, ara aniré a pixar. No és que en tingui massa ganes, però ja anticipa que li vindrà. Llavors quasi se n'adona, però de fet no. Els altres fan i fan, una per aquí i una per allà, acudits i bromes, i es va sentint més atrapat. A poc a poc la vida s'absenta, es va quedant

empanat. Llavors pensa: la vida és com un got d'absenta, quan te'l mires molt és que ja es va acabant. I se n'adona: si, sembla que estic en un cicle tancat.

I a les nits s'emborratxa, i als matins de cap per avall. Passa el temps, i torna vell, el vell Marcel, i torna gras, i segueix cansat. Esbufega, s'asseu. S'ajeu. Passen els anys, passa la vida. El poc món exterior amb qui té contacte li fa adonar-se'n. No té massa més que cavil·lar. És un vell borratxo de merda. Tampoc té amics, ni dona, ni fills que mantenir. Els pocs humans que encara veu, són gent tant grisa i pútrida com s'ha tornat ell. I a més se n'allunyen, suaument. Cada qual s'ocupa o es queixa de la dona insuportable, o d'aquell pesat de fill que té. Ell els mira, emocionats, o feliços, o orgullosos, indiferent.

I en el fons sap què li passa, i sap que no en sortirà, no. No se'n desfarà d'aquest trasbals, no sortirà pas del mal pas. Tampoc cal que li preguntis, perquè no et respondrà. Et mirarà d'aquella mirada que té tant estudiada, quan fa veure que està mes desbaratat del que realment està. Però més o menys ho sap, el que li passa, més o menys. Tot i que tampoc no en vol xerrar. I no ho fa pas.

No arribà a la jubilació en vida, el vell Marcel. Tingué la sort de no veure, o creure no veure, darrera seu, tants anys llançats, com el moc d'un mocador usat. Abans de tirar el seu cos a la fossa, el director de la cadena de supermercats on treballava va fer un parlament breu: "Era un treballador dedicat".